

“Eđitim filmleri yaptı, senaryoları yazdı, ödüller kazandı...” diye tanımlanmış olan CV bölümü için bir örnek.

BİR DRAMATİK BELGESEL ÖNERİSİ

Not: Bu ve buna benzer birçok film (kimisi animasyon olarak) yaptım ve istifam öncesi okulda bıraktım. Elbette yok edilmiş!

BİR KENT BİR YAŞAM (1975)

KONU

Önerilen Film Kentsel Çevreyi ele almakta ve birbirine koşturmuş şu içerikleri var:
Kent Yapısı: Kentler, Özellikle İstanbul bazı alt birimlerden oluşur ve bu birimler sürekli değişim içindedir. Her birimin kendine özgü bir çevresi bir tür yaşam biçimi vardır.

KENTİ HAZIRLAYAN GÖRÜNMEYEN İNSANLAR

Kentte erken kalkan ve günü hazırlayan bir grup vardır. Sabahla birlikte günlük kent yaşamı başlar, sonra var edicileri ve tüketicileri kenti işgal eder. Gün süresince devinim artar ve gece, bir garip ritm içinde bulanıp kaybolur. Kent tekrar yorgun ve kirli olarak yalnız kalır.

İNSAN VE KENTSEL ÇEVRE

Kentte, onu var eden ve kurduğu bu yaşam çevresinde yorgun düşen insan ana ögedir. Kentin gelişmesi ve yaşama ritmi onu aşmıştır. İnsan kentte bireysel yalnızlığı yanı sıra yaşamı boyunca büyük kentte yaşadığı çapraşık toplumsal ve ekonomik ilişkiler ile çevresine sürekli yabancılaşır, kurduğu ve kendi ölçüsünü aşan bu dünyada kaybolup tükenir.

Bu süreçler arasında şekilde ve özde koşutluktan söz edilebilir. Bir insan yaşamı bir kent yaşamının belki yalnızca bir günüdür.

Yerler: Çevre ile yaşam arasında güçlü-bir ilişki vardır.

SİNOPSİS

1- Büyük kentin üzerine gün doğmaktadır. Çekim, kentin eğlence ve ticaret merkezi olan ana caddenin sönük ışıklı vitrinlerini, ağır oymalı bina cephelerini gezerek başlar. Yollar, geceki yaşamın eğlenceli saatlerini geçiren kalabalığının artıkları ile doludur. Kaldırım kenarlarında süslü dükkanların önlerinde çöpleri dışına taşmış kutular görünür. Köpekler ve yorgun, yaşlı bir adam kutuları karıştırırlar. Bir fırının sıcak duvarına yaslanıp kıvrılmış üstüne gazete kağıtları örtmüş uyuyan küçük çocuklar vardır. Yoldan, ara sıra sarhoşlar, bazen de hızla otomobiller geçer. Caddenin iki yanından sular akar, içinde her şey yüzmektedir. Çöpçüler gelir, çöp alırlar. Bir gazete kamyonu köşedeki açık tezgâha bir adamla bir tomar gazete bırakır. Gazeteler günü başlatmaktadır. Adam gazete tezgâhını kurarken, bir iki dükkancı kepenklerini açar, temizliğe başlarlar. İlk işçiler soluk, yorgun yüzlerle köşedeki durağa gelirler. Ağızlarından buharlı soluklar çıkar. Gazetecinin ardından ağaçlar hafif ışılırlar. İlk kuş sesleri başlar. Caddenin mavi,

soluk rengi, canlı, temiz bir sabaha dönüşmektedir. Gün ışığı yalnız ağaçları aydınlatmaktadır,
(Çekim yeri: Beyoğlu Ağacami köşesinden Galatasaray'a kadar)

2-Caddeden sessizce bir ambulans geçer. Beyaz ve parlaktır. Oldukça eski tip olabilir. Kırmızı ışıkları vitrin camlarına yansır, bir çocuk giyim mağazası ile bir oyuncak mağazasının vitrinleri yanyanadır (çekim sessiz olabilir) onları aydınlatır. Ambulansın sessiz geçişi, ansızın, bir hastahanenin, boyaları dökük, yaylı kapısının açılmasıyla, gürültü bir telaşa dönüşür. Tekerlekli sedyenin iki yanında hızla yürüyen iki doktor, gözlerini oğuşturarak gömleklerini düzeltirler. Sarı, solgun koridorun tavan ışıkları kayar. Sedyedeki terli kadını şöyle-böyle aydınlatırlar. Sedyenin girdiği kapının ardından bir süre sonra çocuk ağlamaları duyulur. Çığlıkları hastahanenin sessiz koridorlarında yansıyan, var gücü ile bağırarak çocuk, bu yeni ortamda ilk kavgasını vermektedir. Soluk almada güçlük çeker kirli çirkin ve kanlıdır. Kalçalarına kaba bir el iki şaplak atar

Camdan içeri soluk bir güneş ışığı süzülür, renkler birden parlaklaşmıştır. Çocuk susar. Örtülüp tertemiz yatırıldığını görürüz, Güneş ışığı düşer yüzüne. Bir gülücük bebeğin yüzünü aydınlatır. Yaşam ve gün başlamaktadır,
(Çekim yeri: Hastane)

3-Buğulu sabah güneşinden uzaktan büyük kentin puslu görüntüsüne geçilir. Vapur turnikelerinden büyük bir hızla insanlar akmaktadır. Bu tekdüzeliği vermek için kamera bir süre turnike çıkışları hizasında yere yakın, yatay, bacaları gösterir. Mekanik bir tıkırtıyla bu giriş çıkış, siirer-gider

Dolmuşların üzerine insanlar çullanmakta, herkes gideceği yere varabilmek için bir savaşa vermektedir. Garlara trenler yanaşır. Sirkeci garının baniiyö çıkışından bir insan seli boşalır, Karaköy'deki iskelelerde vapurlar yanaşmak için sıradadır. İnsanlar, yığınlar halinde harekete geçmiştir. Yavaş hiçbir şey görünmez, Herşey, çok hızlı bir akışın ritmine uymuştur. Soğuşun korkutamadığı kalabalık arasından, yakasını kaldırmış koşan genç erkekler, şallarına sarınmış yaşlı kadınlar, çeşitli renk, çeşitli biçimlerde eşarplarıyla kadınlar, çantalı çantasız iş adamları, okul önlüklerinin üzerine dar gelen paltolar giymiş, yün çoraplı okul çocukları görülür. Fabrika kapılarından yığınlarla işçi, işbaşı yapmak için kart basıp geçerler. Kentin bir bölümünde sanayi bölgesinin durgun, yoğun dumanı arasından bacalar yeni dumanlar çıkarır. O dumanın daha koyusu, işçilerin hızla üzerinden geçip gittiği çamurlu fabrika yollarına çöker, kahvelerde sabah çayları ısmarlanır. Tepsiler dolusu çay, işyerlerine taşınır. Memurlar kolluklarını takmaya başlamıştır. Bir arabalı vapurda, avuçlarını hohlayarak ısıtan treyler şpförü, direksiyonun başında çayını yudumlar, simitinden iri bir parça ısırır. Kent tüm gürültüsü ile uyanmaktadır. Sesler doğaldır.

(Çekim yeri: Genel. Kamera birkaç tipi kalabalığın içinde izlemeye çalışır, yetişemez. Bölgesel ayrıntılar verilir.)

4-Kentin genel görüntüsünden, eski bir sokağın ahşap cepheli evlerine geçilir. Sokakta çamaşırlar sallanmaktadır. Kafesli evlerin pencerelerinde teneke saksılar görünür. Baş örtülü, yaşlı iki kadın bir kapı önünde söyleşirler. Bastonuna dayanarak geçen yaşlı bir adam selâm verir. Kesif soluklarının buharından, buğulanmış bir alt kat camına geçilir. Kamera, bu buğulu camı silen küçük bir elde

duralar. Çocuk, camda açtığı küçük saydamlıktan dışarı bakar. Durgun bir yüzü vardır. Bakışlarını hızla izler kamera. Karanlık yapıların, yüksek duvarların arasına sıkışmış bir ilkokul bahçesi görülür. Uzaktan fabrika bacalarının dumanı yükselmekte, tüm ağırlığı ile okulun bahçesine çökmektedir. Bahçedeki sağlıksız ortama, bir zil sesi ile çocuklar dolur. Renkli atkı, külahlı, paltolu çocuklar. Ortalığın griliği bir anda dağılmıştır, her yer neşeli bir gürültüye boğulmuştur. Bir grup çocuk şarkı söyleyip dönerek dans eder. Umut bahçenin her yanını doldurur. Çocukların neşe ile açılan ağızları, kız çocukların şarkı söyleyen sesleri... (Çekim yeri: Eyüp)

5-İnsanlar, rengârenk sokaklara doluşmuştur. Kadınlarla dolu pazar yerlerinde, meyva sergilerinde, balık tablalarında, renk devam eder. Bakkalların önlerinde, açık hava kumaş tezgâhlarında, çiçekçilerde, Kapalı Çarşı'nın girişindeki kaldırımlara taşmış giysi mağazalarında, büyük bir alış-veriş çarkının piyasanın dönüşü hissedilir. Giysi görüntülerinden devamla arnavut kaldırımlarını izleyerek, Bakırcılar Çarşısının önüne dek ilerler kamera. Sesleremeği ile dövülen bakırlarda yankılanır. Mekanik ve ritmik bir ses duyulur. Eller sürekli çalışır. Becerikli, hızlı. Kamera, duvar boyu ilerler. Bayazıt Üniversite meydanına gelir. Duvarlar renkli yazılarla, karşıt sloganlarla, yarısı yırtık afişlerle doludur. Genç bir kalabalık, dinamik bir hareketlilik içinde, gider, gelir. Üniversite önünde, sakin, ortama yabancı, polisler ortalıkta dolaşmaktadır. Gözetleme yerinden dışarı bakarlar. Meydanın güvercinlerinden bir gurup, çınarlı kahvenin üzerine doğru gider. Caminin, ağır, durağan duvarlarını görür. Kahvenin sessiz ortamında, durgun, gazete okuyan, kahve içen, tesbih çeken kişilerin arasına girer. Genç, renkli bir gurubun geçişi ile ortalık hareketlenir. Sakin kişiler, ortalığı tartışmalarıyla gürültüye boğan genç kişilere kızgın, yabancı gözlerle bakarlar. Gençler, Sahafların kitap sergilerine dağılır. Kamera, kitap karıştıran bir erkeğin ellerinde oyalanır, durur. (Çekim yeri: Gedikpaşa, Bakırcılar, Beyazıt.)

6-Kentte trafik tıkanmaya başlar. Öğle üzerinin, anlamsız, işsiz kalabalığı caddeleri doldurmuştur. Kamera, bu hareketliliğin, kıpırtının, dekorunu oluşturan tekdüze apartmanların benzer cephelerinde yatay ve düşey hareketler yapar. Gökyüzü, bulunması olanaksız bir doğa parçasıdır. Kamera bir pencerede duraklar, odaklaşır. Solgun yüzlü, yorgun, bakımsız, orta yaşlı bir ev kadını temizlik yapmaktadır. Yeni uyandığı bellidir. Saçlarına henüz tarak sürmemiştir. Evin içi, küçük burjuva özlemlerini belli eden küçük şeylerle doludur. Sahte kristal avizeler, fırfırlı kadife perdeler, klâsik taklidi koltuklar. Camlı bir büfenin yanında, üstü dantel örtülü bir televizyon. Aslında her eşyanın üzerinde bir örtü vardır. Tümünde toz, bir köhnelik, yorgunluk sezilir. Dekor, iç sıkıntısını yansıtmaktadır. Kadın, ev içine dağılmış özel eşyaları topladıkça ev halkını anımsar. Bir çift terliği çevirip yerine koyar, akşam kocasının TV önünde uyuklayışı aklına gelir. Gecenin, sıkıntılı geçişi, yüzünde acı bir ifadenin belirlenmesine neden olur. Sabah, mutfakta, çocukların neşeli, döke-saçı kahvaltı edişlerini yumuşak bir gülümseme ile anımsar. Gece yarısı, karanlık penceresinden bakıp, karşı yapıların ışıklı pencerelerinde gördüğü olayları anımsayınca aynı acı ifade'yine belirir; Birbirine sarılan bir çift. Çocuğunu seven bir anne. Bir masa başında şakalaşarak kumar oynayanlar. Tâ aşağıdan caddeden geçen arabaların uğultusu gelir. Karşıda bir pencereye gözü takılır. Gençleri görür. Bir pencereden hızlı bir müzik duyulur. Bir yerlerde neşe

vardır. Oysa kadın sıkılır. Kocasının sabah çıkışı. Kapı önünde arkasından bakışı. Kocası geriye dönüp bakmaz. Kamera kocasının sırtında donar.
(Çekim yeri: Harbiye, Halaskârgazi Caddesi.)

7-Bir iş merkezi. Kameraya kıyasıyla bir uğraşı yansıtmaktadır. Otomobillerin zorlukla girdiği dar caddelere han kapıları açılır. İnsanlar bu kapılardan çıkar. Bir kısmı bu kapılardan girip kaybolur. Bir hanın içindeki eski asansörün çıkışını çaycı izlemektedir, Neo-Klâsik merdiven boşluğunda gölgeler şeklinde insanlar geçmektedir. Telefon çınlamaları her köşeden duyulur. Asansörün içinde bakan kamera adamın sırtını yeniden görür. Gri paltolu, hafif kır, kıvrıkcık saçlı, sinek kaydı traşlı adam, sekreteri ile yemeğe çıkmaktadır. Kızı kolundan tutar, konuşur, şakalaşırlar. Sekreterle adam, kalabalık bir lokantadadır. Çok konuşarak, çok güler, çok da terleyerek yemek yemektedir adam. Durmadan yemek gelir. Kız çok az, adam da çok fazla yer. Sigara verir, altın çakmakla yakar. Bir tane de kendine yakar. Öksürmeye başlar. Nefesi darlaşır. Hazmettirici, bardakta eriyen cinsten bir ilaç içer. Geçirir. Özür diler. Kız güler. Adam, günün bundan sonrasını kentin değişik yerlerinde, yıpratıcı bir çaba içinde geçirir. Burada kentin hızlı biçim değiştirmesini vermek için yıkılmakta olan eski bina ve mahalleler, çocukların, yaşlıların ve bölge sakinlerinin yabancı kaldığı, onları sürgüne yollayan büyük, çamurlu şantiyeler sık sık görülür.

Adam çevresine ilgili değildir, ilgisi yalnız paraya dönüktür. Para verir, para alır. Cüzdanını her seferinde çıkarır, koyar. Vardığı noktada parasal faaliyetini sürdürerek özüne yabancılaştığı varlığı ile, özüne özdeşleştiği, bir parçası olduğu kentsel yaşamın çelişkisi anlatılır. Durmaksızın sigara içer, dumanın içinde kalır öksürür.

(Çekim yeri: Karaköy, Bankalar, Perşembe pazarı ve kent çeperindeki inşaat alanları.)

8- Uzak çekimde, kentin üzerine koyu bir duman çökmekte, kızıl bir akşam olmaktadır.

Parkta tek tek yaşlı insanlar oturur. Oturduğu kanepeden bir kediyi gümülseyerek izleyen yaşlı adam, elini kediye çekinerek uzatır. Kedi aldırılmaz. Adam garip, kalır. Trafik uğultusu, polis düdüklü parka dek boğularak ulaşmaktadır. Sokak lambaları titreyerek yanmaya başlar. Arada uzaktan siren sesleri duyulur.

Adam kalkar, ağır ağır yürüyerek öteki yaşlıların önünden geçer. Merdivenlere doğru yürür, inmeye başlar. Gün, sabahki maviliğe dönüşmüştür. Eski şapkası, merdivenlerin son basamağından kaybolur.

Ansızın, gürültülü, kalabalık, trafik ışıklarının çevrelediği bir yol kavşağı görüntüsü, özel ambulans kalabalık trafikte ilerlemeye çalışır. Üzerinde kırmızı yazılarla, "özel Ambulans" ve telefon numarası. Sabahki mavilik ve sabahki yansımayı anımsatır.

Sesi acı ve süreklidir. Dönen kırmızı ışık, genç, varlıklı giyinmiş, güzel insanların üstüne yansır. Umursamaz, ambulansa bakarlar, insanların korkunç aldırılmazlığı, sinema kapılarında, ışıklı vitrinlerin önünde dolaşanların eğlenceye başlayışı yansıtmaktadır. Adam, ambulansın, karabasanlar içinde soluk olmakta güçlük çekerek yatmaktadır. Yüzü terlemiş. Siren sesi, trafik uğultusu, kentin tüm sesleri uzaklaşır. Adamın gözü, ambulansın soluk iç lâmbasına takılır.

Işık yavaşça kararır.

9-Gece ve Ölüm: "Şenlik Sürer Gider" renkler yapay ve hareketli.

(Çekim yeril Nişantaşı, Konak sineması önündeki park ve Nişantaşı Kavşağı)

Gece bastırmıştır. Şenlik, ambulansın dışında son hızıyla sürer. Diskolarda yanıp sönen renkli ışıklar, vitrin ışıkları, trafik lâmbaları. Tüm bu ışıkların garip gölgeleri oynar. Gerçek ötesi, belki de yaşam ötesini anımsatacak biçimde vurgulanan gölgelere, insanların dans eder gibi gece yaşamına ayak uyduruşları da katılır. Olağanüstü yapay renkler, insanların yüzlerinde, binaların üstünde tüm eşyalarda dikkati çeker. Kişiler özel makyajlıdır. Herkes abartılmış bir sırtıyla güler. Renklerin karmaşasında, sonsuz hareket, bir vals ritmi ile sürerken, yakın plan çekim, sayısız insan çehresinden kayarak durur.
(Çekim yeri: Vali Konağı, Rumeli caddesi.)

YAPISAL ÖNERİLER

1-) Kesim (Jenerik içinde) 3 dakika

Günün Hazırlığı, Kentsel Artıklar

Boşluk, insan artıklarının sürüklendiği bir koridor

Renkler buğulu, soluk, mavi, ritm yavaş

2-) Kesim 2 dakika

Dışarıda canlı renkler bir sürü doğum, bir sürü yeni insan , Renkler Soluk

3-) Kesim 3 dakika

Gök-Ulaşım-İşyerleri Haydarpaşa, sirkeci, Karaköy, Harem-Topkapı,

Boğaz Köprüsü Toplu ulaşım İnsan mekanik ve yalnız Hızlanan ritm ve

telaş

Dumanlı ve puslu sabah renkleri

4-) Kesim 4 dakika

Eski evler. İlkokul

Hüzünlü çocukluk anıları

5-) Kesim 2 dakika

Cargı Üniversite Kültür Politika Genç Yaşlı

Büyük meydan, Küçük meydanlar

6-) Kesim 2 dakika

Kalabalık. Duvar gibi Apartmanlar

Evlerin küf kokulu ve yalnız iç dünyası

7-) Kesim 2.5 dakika

Para İ&yeri Karar güçleri Kentin büyümesi Doğayı yutması ve İntihar Kentin hızla değişen kesimleri, değişimi oluşturan etkenler inşaatlar hafriyatlar.

8-) Kesim 2 dakika

Kalabalıkta yalnızlık. Reklam ışıkları. Tüketim

Boğucu Kalabalık ve tıkanıklık yapay ışıklar

9-) Kesim 1 dakika